

dels germans Nadal, en Toni, va desaparèixer després de sortir a navegar i desencadenar-se un fort temporal.

Els últims dies d'estiu transcorrien al mas familiar, a Can Cantallops, a Aiguaviva, a pocs quilòmetres de Girona, allà on s'era feliç després de satisfer les necessitats primàries. Aquest lligam dels Nadal amb la terra i els seus fruits encara es manté: en Rafel ens va confessar com manté actiu un hort gironí que cuida amb visites setmanals.

I el darrer escenari dels seus primers anys és El Collell, un internat ubicat entre Olot i Banyoles al qual va arribar als 9 anys i que fou casa seva durant 5 cursos. Molts dels tòpics dels internats apareixen en les pàgines que li dedica: la ferria disciplina, les misses diàries i el desig d'escapar. Malgrat tot l'autor va deixar clar que, en els seus temps, la vida a l'internat no era tan dolenta com en anys

anterior, havent sentit parlar fins i tot de càstigs que ell mai va experimentar: els seus no anaven més enllà de quedar tancat amb clau a la seva habitació o de no sortir a dinar amb els seus pares en les seves visites mensuals.

Un llibre com el d'en Rafel Nadal convida el lector a buscar els primers records d'infantesa. Els seus són un somni en el qual queda tancat tota una nit dins de la Pastisseria Puig!!! Altres records seus evocuen els diferents sentits: la vista i l'olfacte de les flors del jardí de casa; l'olfacte amb l'olor a bronzador Copertone que, a voltes, feia la platja de La Fosca; els sons de les cançons que cantaven; i el gust del menjar: plats i viandes diverses apareixen especialment quan s'esmenten les festes familiars o tradicionals. El cicle festiu de l'any se'ns fa sovint present: Nadal, Cap d'Any, Reis, processons de Setmana Santa o Corpus... I és que, tal com va eti-

quetar l'Albert Om quan va presentar el llibre a Barcelona, estem davant d'una "literatura mirall", perquè el lector es veu esperonat pel que li explica l'autor a burxar en el seu passat.

A la pregunta sobre si l'autor no sent cert pudor després d'haver mostrat la intimitat de la seva família, ens va respondre que ell comparteix la seva vida amb el lector sense fer xafarderia familiar, intentant explicar a través de les seves vivències un període molt concret de la nostra història recent. Els seus familiars no van tenir accés al contingut del llibre fins a la publicació.

Alguna pregunta del públic assistent a la sessió va portar a parlar de Josep Pla i de la seva *Girona, un llibre de records*, una altra publicació que ens convida a passejar literàriament pels espais d'aquesta ciutat, el mateix que fa l'obra d'en Rafel Nadal en molts dels seus capítols.

TARDOR LITERÀRIA

Quan es tracta d'homes d'honor

ANDREU CARRETERO

Xavier Bosch va congregar un nombrós públic a la tercera jornada que, com l'anterior, va tenir lloc al Saló de Plens de l'Ajuntament a les 8 del vespre. Aquest dijous 18 d'octubre, Araceli Ferrer va ser l'encarregada de fer la presentació i conduir l'acte, que, com és habitual, va comptar amb una nombrosa assistència d'alumnes de primer de batxillerat del nostre Institut.

Personatge mediàtic amb caricatura al programa *Polònia*, Xavier Bosch va ser presentat com un periodista escriptor amb una llarga experiència a la ràdio

Xavier Bosch
i Araceli Ferrer.
Foto: Enric Subiñà

(RAC1), a la premsa escrita (diari AVUI) i a la televisió (TV3), creador de nous formats i guanyador del premi Sant Jordi, un dels més importants de les lletres catalanes, amb *Se sabrà tot*.

La novel·la es pot etiquetar com un thriller periodístic, ja que hi té tots els ingredients propis del gènere: trames paral·leles, protagonista investigador amb un vida personal peculiar, acció i ritme trepidant d'estil cinematogràfic, capítols curts amb títols que fan que els lectors s'enganxin i els obliguin a seguir llegint... Quant a aquest darrer detall dels títols dels capítols, va explicar l'autor que eren frases o fragments extrets de context de cada capítol, tècnica que va adoptar després de llegir la darrera novel·la de John Irving *L'última nit a Twisted River*. Per exemple, qui es pot negar a seguir llegint quan has acabat un capítol i el proper porta per títol *Qüestió de vida o mort*?

El personatge de Dani Santana, el periodista d'investigació que ja va sortir a la primera de les seves novel·les, en aquest cas està ficat en tres trames, alguna de les quals es pot considerar molt més a prop de la realitat del que es podria pensar. Bosch va anunciar que Santana tindrà continuïtat en un tercer lliurament, potser l'últim, que tot just està escrivint i que comença a l'Institut Guttmann, amb el periodista investigador enguixat i tractant temes de màxima actualitat ("peix fresc del dia, "cuina de mercat", tal i com ho va anunciar Xavier Bosch).

La novel·la descriu prou bé les relacions entre el poder i els mitjans de comunicació, relacions que passen sovint per la pressió del poder perquè els mitjans ofereixin missatges i versions de la realitat ben matisades i segons interessos particulars. Així, l'objectiu

del periodisme definit per Xavier Bosch com "explicar les coses que passen" xoca amb les versions oficials, de tal manera que la desconfiança i el dubte sobre la veracitat d'allò que explica el poder hauria de ser una norma d'interpretació. Segons va argumentar Bosch, si determinat fet no es pot sotmetre a les normes del periodisme (objectivitat, informació contrastada, proves...) es pot optar per ficcionar-lo i fer-lo aparèixer en una novel·la. És el cas, per exemple, de la trama relativa a l'incendi del Liceu, anècdota absolutament verídica i personal (confidència d'una persona anònima explicant la veritat de com es va incendiar el Liceu) d'un fet que el poder va tancar en fals i carregant les culpes a un cap de turc.

Un altre dels aspectes que Bosch va voler destacar és la força que té la por com a gran dinamitzadora de les accions d'alguns dels seus personatges: la por de Tuzza per la màfia i la de l'alcalde perquè no se sàpiga la veritat sobre el passat del seu pare, per exemple. En aquest darrer cas, hi va haver un fet periodístic real que va originar pròpiament aquesta trama de la novel·la, el descobriment de la impostura del president de l'Amical Mauthausen, una associació que recorda els camps d'extermini nazis, quan la veritat és que el protagonista de l'engany mai no va ser deportat ni internat a cap camp i es va fer passar per una víctima de l'Holocaust per interessos personals. La fredor amb què va confessar va impressionar Bosch i li va suggerir una de les línies de la novel·la.

A preguntes del públic, l'autor va explicar que si no es fa més periodisme d'investigació és perquè és car i incòmode, que cal molt de temps i no se sap mai amb seguretat si la investigació

arribarà a bon port i amb prou proves perquè sigui publicable o pugui ser emesa. També en la seva faceta de periodista, Bosch va declarar que mai ningú no l'havia pressionat en el sentit de censurar-lo o fer que canviés alguna cosa de les que volia escriure, publicar o emetre, ni tan sols aconsellar-lo sobre el que havia de fer periodísticament, ni a qui havia d'entrevistar i ni de quin tema tractar. Tanmateix, no es va estar d'explicar una divertida anècdota de xantatge matusser perpetrat per la màxima autoritat eclesialística de Barcelona contra la directora de TV3 arran d'una entrevista al número dos del Vaticà que va fer Xavier Bosch per al programa *Àgora*. El cardenal arquebisbe va amenaçar amb retirar els drets d'emissió d'una visita papal si TV3 no retirava determinades preguntes i respostes de l'entrevista abans d'emetre-la, fet al qual la directora de TV3 no va cedir i tot va quedar en no-res.

Després d'explicar diverses anècdotes més sobre el món dels mitjans informatius de televisió, Bosch va confessar que al penúltim capítol de la novel·la s'havia esplaïat a gust fent paròdies de mitjans de comunicació diversos, caricaturitzant-los, i que aquesta era una de les grans virtuts que té la ficció, l'absència de límits, en contraposició al periodisme rigorós, contrastador, objectiu, políticament correcte.

Lluny del personatge entrevistador seriós i incisiu que apareix a *Àgora*, Bosch va fer riure unes quantes vegades amb les seves anècdotes amb tocs d'humor i va saber crear un corrent de simpatia remarcable, fet que va agradar força al públic assistent, que va sortir de l'acte amb un bon gust de boca.